

prof. zw. dr hab. Ryszard Wiesław Bednarek
Dziedzina - sztuki muzyczne
Dyscyplina artystyczna - wokalistyka

Warszawa 3 marca 2020 r.

Recenzja pracy doktorskiej mgr. Gao Fenga

Zleceniodawca recenzji

Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi z siedzibą: ul. Gdańska 32; 90-717 Łódź (pismo z dnia 29 czerwca 2017 r/ 8 stycznia 2020 r.) o wszczęciu przewodu doktorskiego w dziedzinie sztuk muzycznych, dyscyplinie artystycznej wokalistyka dla Pana Gao Fenga. Zlecenie podjęte w związku z uchwałą nr 22/IV/2016/2017 Rady Wydziału Wokalno-Aktorskiego z dnia 27 czerwca 2017 roku, powołującą mnie na recenzenta pracy doktorskiej p. Gao Fenga na podstawie ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 882, 1311 ze zm), par. 6 ust. 1, 2 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz. U. z 2016 r., poz. 1586). Do nadesłanego mi przez Dziekana Wydziału pisma informującego o powierzeniu mi funkcji recenzenta w w/w postępowaniu, została dołączona dokumentacja zgodna z ustawowymi wymogami.

Podstawowe dane o Doktorancie

Pan Gao Feng urodził się 24 marca 1978 roku w Chinach. W latach 1997-2001 studiował w Taiyuan Normal University na studiach I stopnia, zakończonych uzyskaniem tytułu *bachelor*. Studia wyższego stopnia, zakończone uzyskaniem tytułu *master*, kontynuował w latach 2006-2008 w Capital Normal University. Od 2001 roku, do chwili obecnej zajmuje się pedagogiką wokalną, pracując jako nauczyciel śpiewu w Taiyuan Normal University. W latach 2016-2019 odbył studia doktoranckie w zakresie wokalistyki na Wydziale Wokalno-Aktorskim Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi.

Ocena osiągnięć artystycznych i pedagogicznych

Pomimo faktu, że złożona przez Doktoranta dokumentacja Jego osiągnięć artystycznych i pedagogicznych jest objętościowo bardzo okazała, to została przedstawiona jedynie w języku chińskim. Rozumiejąc, że plakaty i ozdobne programy koncertów są w zasadzie nieprzetłumaczalne, oprę się w swej krótkiej i ogólnej ocenie na udostępnionych informacjach w języku polskim i angielskim. Chociaż w jednostronicowym wykazie swoich koncertów, przedstawionych w języku polskim, p. Gao Feng ujął jedynie osiem koncertów i to na przestrzeni czternastu lat (2003-2017), to na podstawie Jego niewątpliwie wysokiej klasy artystycznej można zakładać, że jest On w swoim kraju śpiewakiem cenionym i często koncertującym, choć być może dominantą zawodowej aktywności Doktoranta jest działalność pedagogiczna, bogata w liczne nagrody dla najlepszego bądź wyróżniającego się pedagoga śpiewu. Rezultaty tej pracy mają swe odbicie w równie okazałych sukcesach Jego studentów na przeróżnych konkursach i przeglądach wokalnych. Warta uwagi jest dążność p. Gao Fenga do zawodowego doskonalenia poprzez udział w licznych kursach mistrzowskich znanych, chińskich pedagogów śpiewu. Dopełnieniem powyższej działalności Aspiranta jest Jego aktywność na niwie naukowo-publicystycznej w postaci wielu artykułów poświęconych metodyce nauczania śpiewu oraz problemom edukacji muzycznej.

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska Pana mgr. Gao Fenga - „The influence of Schubert's art songs on early Chinese art songs' creation/creators" składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na płycie CD-audio oraz opisu, stanowiących łącznie pracę pod powyższym tytułem. Na dzieło artystyczne, zrealizowane przez Doktoranta (śpiew) z towarzyszeniem fortepianu (Tatiana Dranczuk) składają się następujące utwory:

sześć pieśni F. Schuberta do tekstów H. Heinego ze zbioru "Łabędzi śpiew"

- Atlas
- Jej obraz
- Rybaczka
- Miasto
- Nad morzem
- Sobowtór

oraz siedem chińskich pieśni artystycznych

- Pytanie
- Nostalgia
- Jancy płynie na wschód
- Mieszkam u źródeł Jancy
- W górach
- Pieśń nostalgiczna
- Tęsknota serca

Nagrania dokonano w 2019 roku w Łodzi

Ocena dzieła artystycznego przedstawionego przez Doktoranta

Na dzieło artystyczne p. Gao Fenga, będące inherentną częścią Jego pracy doktorskiej, składają się wymienione powyżej pieśni - F. Schuberta oraz pieśni artystyczne kompozytorów chińskich.

Autorska prezentacja części cyklu "Łabędzi śpiew" ma wiele walorów, z których najistotniejsze wydają mi się wymowa i artykulacja w języku niemieckim. Nie chcę oczywiście deprecjonować pozostałych, wokalnych i interpretacyjnych przymiotów tego opisu, ale zważywszy, że autor nagrania, z tego co wiem, nie ma za sobą kilku lat pobytu w kraju niemieckojęzycznym, jego podanie niemieckiego tekstu, skrajnie odległego konstrukcyjnie od języka rodzimego, mogę śmiało nazwać imponującym. Olbrzymim atutem wokalne produkcji Doktoranta jest zachowanie wszelkich reguł wokalistyki kameralnej, ze znakomitym *mezza voce* i *piano* - na czele. Zaprezentowana wizja pieśni Schuberta ma wszelkie walory wykonania wysokiej klasy: piękny i świetnie brzmiący głos, także w rejonach przypisywanych wyłącznie basowi oraz oddawanie nastroju wpływającego z treści utworu. Jak wiadomo, w przypadku pieśni, niezwykle istotnym jest dobór właściwej tonacji utworu. W pieśniach Schuberta p. Gao Feng sięgnął do wersji na głos niski (*low voice*) i był to moim zdaniem trafny wybór. Przy powyższej, bardzo wysokiej ocenie "europejskiej" części dzieła artystycznego, pokuszę się wszakże o pewną uwagę. Otóż, wydaje mi się, że w pieśni *Atlas* artysta mógłby sięgnąć do tonacji o pół tonu wyższej, co pozwoliłoby mu na wydobycie jeszcze większej ekspresji, szczególnie w pierwszej części utworu. Piszę o tym, gdyż wielu znanych wykonawców tego cyklu, nominalnych basów, właśnie w tej pieśni dokonywało tego zabiegu, przy innych pozostając w wersji *low voice*. Nawet jeśli, tak jak Hans Hotter, określani byli bas-barytonami, to robili to zapewne z racjonalnego (i słyszalnego) powodu.

Oceniając zaprezentowane na nagraniu pieśni kompozytorów chińskich, muszę ze zrozumiałych względów pozostać jedynie przy ich stronie wokalne

i ogólnym wrażeniu estetycznym. Mimo, że tylko w jednym przypadku dubluje się nazwisko twórcy (sześciu kompozytorów - siedem pieśni), w pieśniach tych czuć zdecydowanie elementy spajające je zarówno ideowo jak i klimatycznie. Specyficzny czas, w jakim były tworzone, zdeterminował ich nasycenie niezwykłą wzniosłością i zdecydowanie odczuwalną miłością do ojczyzny. Wielkim ich walorem jest tęsknota za czymś pięknym i wartościowym, przy całkowitym braku patosu. Głos Gao Fenga najwyraźniej identyfikuje się w pełni z przesłaniem utworów, gdyż wszystkie jego przymioty, podkreślone przy okazji omawiania *Schwanengesang*, tutaj jeszcze się zwielokrotniają w organicznym zespoleniu z własną historią i kulturą. W tym śpiewie czuje się wielką miłość do swego kraju - to piękne i wzruszające.

Uwzględniając wspaniałe towarzyszenie fortepinowe p. Tatiany Dranczuk, a raczej twórczą symbiozę współwykonawców, oceniam zaprezentowane dzieło artystyczne celująco.

Ocena opisu dzieła artystycznego przedstawionego przez Doktoranta

Opis dzieła artystycznego składa się ze wstępu, pięciu rozdziałów, zakończenia, bibliografii oraz aneksu zawierającego nuty i teksty prezentowanych pieśni. W sumie opis został zawarty na 166. stronach, z czego część zasadnicza (bez aneksu) zajęła 110 stron.

W rozdziale I - *Narodziny i rozwój pieśni artystycznej*, najciekawsze, z punktu widzenia naszej strefy kulturowej, wydają się podrozdziały, których autor opisuje narodziny i rozwój chińskiej pieśni artystycznej, a także pryncypia ideowo-artystyczne, którymi kierowali się chińscy twórcy w okresie szczególnym dla całego narodu chińskiego, czyli w pierwszych dekadach XX wieku, po upadku dynastii Qing.

W rozdziale II przedstawiono sylwetki kompozytorów: F. Schuberta i sześciu chińskich twórców, których ideowość działań artystycznych wydaje się

wzlatywać niekiedy ponad uniesienia romantyków europejskich, chociażby samego Schuberta.

Rozdział III opisu pracy doktorskiej zajmuje analiza omawianych utworów, z czego najbardziej frapująca wydaje się analiza porównawcza nowo powstałej chińskiej pieśni artystycznej z romantyczną pieśnią europejską, reprezentowaną przez uważanego za jej najwybitniejszego przedstawiciela - F. Schuberta.

Rozdział IV, zestawiający różnice i podobieństwa pomiędzy pieśniami Schuberta, a chińskimi pieśniami artystycznymi wydaje mi się zdecydowanie najbardziej wartościowy, oryginalny i odkrywczy. Mnogość elementów porównawczych i różnicujących oraz dogłębność i staranność ich analiz, zostawia jak najlepsze wrażenie.

W rozdziale V autora analizuje wpływ pieśni artystycznych Schuberta na także pieśni chińskie.

Oceniając powyższy opis muszę stwierdzić, że jego warstwa merytoryczna zasługuje na duże uznanie. Egzotyka chińskich pieśni, ich nasycenie ideowo-patriotyczne, a szczególnie fundamentalne różnice w wymowie i artykulacji w stosunku choćby do porównywanego języka niemieckiego, dały autorowi wdzięczny materiał do naukowej wiwisekcji, z czego potrafił zrobić znakomity użytek. Wydaje mi się, że dużym, jeśli nie ogromnym atutem opisu jest znakomita wręcz jakość jego tłumaczenia. Zważywszy na wszystkie aspekty, w tym hermetyczność specjalistycznego, muzycznego języka, nie wahałbym się nazwać je imponującym.

Na uznanie zasługuje również strona edytorska opisu - estetyczna i przejrzysta. Znalazłem wprawdzie, podobnie jak w zdecydowanej większości tego typu prac, sporo tzw. sierotek, szczególnie spójników typu "a" czy "i", widniejących na końcu wierszy, ale przy wspomnianych walorach pracy wspominam o tym jedynie w ramach recenzenckiej rzetelności i staranności działania.

Jest wszakże jedna rzecz, która, choć nie burzy mojej bardzo pozytywnej opinii dotyczącej przedmiotowego opisu, to wymaga krótkiego wyjaśnienia. Jeśli przyjąć, aksjomatyczne zresztą założenie, że opisowa część pracy odnosi się do załączonego dzieła artystycznego, które jest integralną częścią tej pracy, to tym dziełem nie są tutaj wybrane pieśni Schuberta i kompozytorów chińskich, ale te pieśni w konkretnym wykonaniu p. Gao Fenga. Opis jest oczywiście tak skonstruowany, że nie pozostawia w tym względzie najmniejszych wątpliwości, niemniej jednak uważam, że autor nie powinien bać się czytelnych odniesień podkreślających ten fakt.

Konkluzja

Niniejszym jednoznacznie stwierdzam, że przedłożona mi do zaopiniowania praca doktorska Pana Gao Fenga spełnia wszelkie warunki określone w art. 13 ust. 1 Ustawy o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki.

W związku z powyższym pracę doktorską Pana mgr. Gao Fenga przyjmuję.

prof. zw. dr hab. Ryszard Wiesław Bednarek

